

Kitekint? - Magyarország elrablása

2009 július 23. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Egy tisztességes és kiváló magyar közgazdász igen alapos munkával feltárta az 1990-es évtizedben végrehajtott piacgazdasági átmenet valódi történetét.

Arra jutott, hogy 1990 és 1996 között Magyarországot gazdasági katasztrófa érte: megsz?nt másfél millió

munkahely, háromévi gazdasági teljesítménnyel lettünk szegényebbek, elillant az állami vagyon, és a bevétel fele elfolyt, a gazdaság teljesítménye csak tíz év után érte el újból az 1989-es induló év szintjét, miközben az egészségügy, lakásépítés és más alapvet? társadalmi kiadások még messze vannak a piacgazdasági átmenet el?tt elért szintt?l. Magyarország ma messzebb van az amerikai és nyugat-európai fejlettségt?l és életszínvonaltól, mint 1989-ben volt, vagy mint bármikor történelme során. Az állam és a társadalom elszegényedett, és újból bezárulni látszik az adósságcsapda. 1990 el?tt úgy gondolták, Magyarország lesz az els? volt szocialista ország, amelyik sikerrel teljesíti az európai gazdasági követelményeket, hiszen induló szintje a legjobb volt. Ezzel szemben 1990 és 1996 között nálunk következett be az egyik legnagyobb gazdasági visszaesés. Hogy ez nem volt törvényszer?, arra a szerz? idézi Kína példáját, ahol 1979 után a tervgazdaságból piacgazdaságba vezet? átmenet - gazdasági válság helyett - gyors gazdasági növekedést és a fogyasztás állandó b?vülését hozta. De Lengyelország és Szlovénia is sokkal jobb teljesítményt ért el a piacgazdasági átmenet során, mint Magyarország. Annak ellenére történt ez, hogy 1990 és 1992 között a keleti piacokról sikerrel álltunk át a nyugati piacokra, mert vállalataink és termékeink elég jók voltak ahhoz, hogy a keleti piacok összeomlása után három év alatt 50 százalékkal több árut helyezzünk el a fejlett nyugati országokban, mint korábban a fejletlenebb szocialista piacokon. A szerz? sok téveszmével leszámol könyvében, ez is egy ezek közül: a piaci átmenet els? három évében álltuk a versenyt a nyugati termékekkel. Akkor hogyan következhetett be a katasztrófa?

Úgy, hogy a Nemzetközi Valutaalap (IMF) tanácsai, valójában diktátumai szerint alakította Magyarország a piaci átmenet gazdaságpolitikáját. Az IMF által szorgalmazott recept azonban hibás volt. Olyan receptet írtak fel nekünk, amely a fejlett gazdaságok átmeneti pénzügyi bajait volt hivatva orvosolni, de a szocialista tervgazdaságból való kigyógyulást éppen nem segítette, hanem még hosszabbá és nehezebbé tette a gyógyulást. A recept elméletileg sem volt alkalmas egy egészen más helyzet orvoslására, de már egyszer a gyakorlatban is megbukott: a nálunk alkalmazott terápiával kezelték 1982 és 1989 között a gazdasági válságba jutott fejl?d? országok nagyobb csoportját. Bajaik azonban a kezelés során súlyosbodtak, miközben csak a nekik hitelez? bankok jártak jól az IMF által irányított kúrával. Végül az amerikai kormány által koordinált Brady-terv keretében adósságaik elengedésével és könnyítésével sikerült kihúzni ?ket az egyre kilátástalanabb válságból. 1990-et követ?en tehát egy olyan kotyvalékot itattak meg velünk kortyonként, hét év alatt, amelyr?l korábban már kiderült, hogy nem használ, hanem árt. Mi is volt a f?zetben?

Egy szigorú cs?dtörvény, amely padlóra küldte a keleti piacok és a bels? kereslet összeomlása miatt amúgy is nehéz helyzetben lév? belföldi vállalatokat. A vállalatok korábban egymással szemben felhalmozott adósságait az állam nem írta le mint a tervgazdaság káros örökségét, s?t a korábbi hitelek megvonásával ellehetetlenítette m?ködésüket. Miközben a gazdasági teljesítmény és a vásárlóer? ötödével-hatodával csökkent, addig a vállalatok hitelei (reálértéken) mintegy kétharmadával: a hitel megvonása elvette a hazai vállalatok kedvét és lehet?ségét a beruházásoktól, valamint a termeléshez szükséges áruk megvásárlásától. A következmény sorozatos gyárbezárás és tömeges elbocsátás lett. A forint állandó er?sítése - amely egy másik téveszme szerint a felszökött inflációt volt hivatva megfékezni, miközben annak nem keresleti okai voltak, amit az er?s forint kezelhetett volna - tovább rontotta az exportálók helyzetét, így a sz?kül? bels? piac helyett kifelé sem tudtak menekülni. Számtalan más hatékony, de káros pénzügyi technikával operált az IMF receptje, így 1993-94-re már valóban közel kerültünk egy pénzügyi válsághoz. Végre volt válság, amit lehetett kezelni, és jött is a Bokros-program. A szerz? alapos elemzésnek veti alá Bokros pénzügyminiszter programját, és megállapítja, hogy szükségtelen volt és káros. A válságban azonban zöld utat kapott a hazai természetes állami monopóliumok (gáz- és olajipar, villamosenergia-ipar, távközlés) eladása, amit még az akkori szocialista kormány sem akart, de rákényszerült. Miért alakult mindez így?

Magyarországnak nem engedték el adósságai jelent?s részét, mint Lengyelországnak, ezért az IMF f?zetét belénk diktálhatták. A magyar politikai és közgazdasági elit illúziók rabja volt, vakon hitt a nyugati dogmáknak, mint korábban a keletieknek. Az elit nem ismerte fel és nem védte nemzeti érdekeinket, összetévesztette az eszközöket a célokkal. Nem voltak valódi közgazdasági viták, már csak azért sem, mert a közgazdasági elit felkészültsége igen gyenge volt.

Remélem, Nagy Pongrác könyve azok szemét is felnyitja, akiket rabul ejtett a f?zet eladásáért kapott arany, hírnév és pozíció. Még megbocsátunk, ha a jöv?ben a nemzet mellé állnak.

(Pongrác Nagy: From Command to Market Economy in Hungary under the Guidance of the IMF, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló